

مقطع تحصیلی: کاردانی کارشناسی رشته: نقاشی ترم: چهارم سال تحصیلی: 1398-1399
نام درس: حجم سازی نام و نام خانوادگی مدرس: ماندانا سپاسی
آدرس email مدرس: sepasi.mandana@gmail.com تلفن همراه مدرس: 09122145708

جزوه درس: حجم سازی مربوط به هفته: اول دوم سوم چهارم پنجم
text: دارد ندارد voice: دارد ندارد power point: دارد ندارد
تلفن همراه مدیر گروه: 09382780052

قسمت دوم نقش برجسته:

نقش برجسته یک اثر هنری است که در آن اشکال روی یک سطح حکاکی می شوند. نقش برجسته یکی از تکنیک های ساخت سفال است. در آن طرح های برجسته ای از جنس خود مجسمه روی آن باقی می ماند و به آن زیبایی خاصی می بخشد.

برای ایجاد یک نقش برجسته ، ما از کاستن و افزودن استفاده می کنیم. یعنی ما نیاز داریم که بخش هایی را به سطح صافی که با گل سفال ایجاد کرده ایم ، اضافه کنیم تا کار برجسته تر شود و بخش هایی را با ابزارهای مخصوص این کار از آن کم کنیم. تا پستی و بلندی لازم در روی نقش برجسته به وجود آید. نقش برجسته نوعی هنر حجمی است که به نقاشی آمیخته شده است .

در واقع تکنیکی از برجسته سازی سطوح را نقوش برجسته می گویند. این نقوش بعد از قابلیت رنگ پذیری و انجام رنگ های متنوع را نیز دارند . در مجسمه سازی حجمی سه بعدی به صورت مستقل ساخته شده و دارای مفهوم واحد می باشد. این اثر وابسته به زمینه ای نیست و می تواند به تنهایی در اماکن مختلف استفاده شود.

این در حالی است که نقش برجسته نوعی از مجسمه سازی است که وابسته به زمینه بوده و به تنهایی و مستقل مورد استفاده قرار نمی گیرد. شاید نقوش برجسته را بتوان مجسمه هایی نامید که در ظرف خویش اسیر شده اند و قدرت انتقال مستقل را ندارند .

اگرچه خاک رس و چوب از بهترین مواد اولیه ای است که در طراحی های نقش برجسته می توان از آن ها استفاده کرد. اما شروع نقش برجسته مربوط به دوران ماقبل تاریخ است و به کنده کاری ها و ایجاد نقوش برجسته بر روی سنگ ها مربوط می شود.

در نقش برجسته بیشتر تمرکز بر روی نقاشی کردن است. و کم تر به استفاده از خطوط توجه می شود و از نقاشی های سیاه قلم هم در این آثار هنری استفاده می شود

آغاز نقش برجسته

نقش برجسته قدمتی طولانی دارد و استفاده از آن در فرهنگ شرقی و غربی رواج داشته است. اغلب آن ها را می توان بر روی بناهای تاریخی و حجاری های نقش برجسته بر روی دیوار های تاریخی مشاهده کرد. ترکیب و توالی چندین قطعه و یا بخش های مختلفی از یک مجسمه نقش برجسته می تواند تداعی گر سلسله ای از صحنه ها باشد.

به طور کلی نقش برجسته ها و مواد به کار رفته در آن ها از یک جنس هستند. تنها برخی موارد اندکی در هنرهای یونانی و صنایع دستی چینی و ژاپنی مشاهده شده که از مثبت کاری های جواهرنشان و طلاکاری و تکنیک های مثبت کاری مختلف در آن ها استفاده شده است. که در واقع این آثار از استثناها به شمار می روند.

کاربردهای نقش برجسته

استفاده از تکنیک نقش برجسته در دوران ماقبل تاریخ بسیار ساده تر و آسان تر از ساخت یک مجسمه کامل و مجزا بوده است.

و همچنین استفاده از نقش برجسته در:

- طراحی صحنه ها و منظره ها

- بسیاری از چهره ها
 - همچنین عناصر دیگری مانند چشم انداز ها
 - پس زمینه های معماری بسیار مورد استفاده قرار می گرفته است.
- امروزه طراحی های نقش برجسته را می توان بر روی اجسام و وسایل مختلف و همچنین به شیوه های مختلف حجاری و ایجاد نقوش برجسته انجام داد.
- این روش ها می تواند شامل کنده کاری روی سنگ و ریخته گری بر روی فلز صورت پذیرد.
- نقوش برجسته بزرگ عموماً بر روی سنگ های مرمر، سفالینه ها و اجسام برنزی انجام می شود.
- نقوش برجسته در سطوح کوچکتر هم معمولاً در:

- فلزات
- سنگ های گرانبها
- موادی مانند عاج
- گچ کاری ها
- میناکاری ها
- سطوح چوبی مورد استفاده قرار می گیرند.

مجسمه سازی چیست؟

هنر شکل دادن به اشیا سه بعدی را مجسمه سازی گویند. به عبارتی هر حجم سه بعدی که تداعی کننده ایده ، فکر ، خلاقیت و یا ابداعی باشد را مجسمه سازی گویند .

این هنر با ذات انسانی و خلاقیت رابطه مستقیم داشته و ریشه در تاریخ گذشته بشر دارد.

وجود مجسمه های کاوش شده کوچک و بزرگ دلیلی بر قدمت این هنر باستانی است که روزی به جهت

پرستش از آن استفاده می‌شد، روزی برای فخر و مباهات از پادشاهی پیکره ساخته می‌شد و زمانی برای تزیین میادین، ادارات و اماکن دولتی، منازل و خانه‌های شخصی این مجسمه‌ها به کار گرفته شده است. نقش برجسته یکی از هنرهای مهم و دکوراتیو می‌باشد که طرفداران بسیاری در رشته‌های مختلف از جمله طراحی داخلی دارد و یکی از هنرهای جذاب امروزه می‌باشد که در میان جوانان محبوبیت زیادی پیدا کرده است. علت این امر سهولت آموزش نقش برجسته و وجود مواد اولیه ارزان و در دسترس می‌باشد.

استفاده از نقش برجسته در دکوراسیون داخلی

این موارد باعث شده تا در دکوراسیون داخلی از تابلوهای نقش برجسته بر روی دیوارها و بالای شومینه و لابی منازل به طرز زیبایی استفاده شود و بر زیبایی نمای داخلی ساختمان بیفزاید.

انواع نقش برجسته

- نقش برجسته روی سنگ (حجاری)
- نقش برجسته روی چوب (منبت)
- نقش برجسته با گل رس (سفال)
- نقش برجسته روی گچ (گچبری)
- نقش برجسته روی مس و فلزات (قلم زنی)
- نقش برجسته بامواد ترکیبی (افزایشی)

کاربردهای نقش برجسته

قدیمی‌ترین اشیاء ایرانی که با نقش برجسته تزیین شده‌اند مربوط به دوران مادها و ایلامیان می‌باشند.

در این کارها خلاقیت با هنر در هم آمیخته و اغلب نقوشی بر آمده از تخیلات از اشیاء بیرون آمده اند که هر کدام حاوی حکایت و داستانی کهن می باشد.

امروزه نقش برجسته بر روی سفال، شیشه، سرامیک، چوب و انواع سطوح به کار گرفته می شود و کاربرد بسیاری در زیبا سازی و دکوراسیون ساختمان ها دارد.

مهم ترین مواد و ماتریال ساخت نقش برجسته، گل سفالگری می باشد. گل سفالگری بسیار آرامش بخش است و قابلیت انعطاف و حالت دهی راحتی دارد این انعطاف گل کمک می کند تا هنرمند نقش برجسته کار بتواند به راحتی طرح مورد نیازش را در قالب تابلوی سفالینه به اجرا در آورد.

سئوالات:

- 1- مجسمه سازی چیست؟
- 2- نقوش برجسته در سطوح کوچکتر معمولاً در چه مواردی کاربرد دارد؟
- 3- استفاده از نقش برجسته در دکوراسیون داخلی به چه صورت می باشد؟
- 4- انواع نقش برجسته را بنویسید؟
- 5- کاربردهای نقش برجسته در چه زمینه هایی است؟